

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE ERONTE SLOVENIJE

Ljubljana, ponedeljek, 27. marca 1950

LETO XI, ŠT. 74 / POSAMEZNA ŠTEVILKA 2 DAN

Prva poročila o volitvah:

Volivna udeležba v Beogradu

Pri tokratnih volitvah je bil Beograd razdeljen na 11 volivnih okrajev in je imel za okoli 140.280 volivcev več kakor leta 1945. Število volivcev Beograda se je od takrat povečalo za 5,6%.

Volivna udeležba po okrajih je bila naslednja v odstotkih vseh volivnih upravičencev: prvi okraj 98,68, drugi okraj 98,54, tretji okraj 96,36, četrti okraj 98,29, peti okraj 99,18, šesti okraj 99,33, sedmi okraj 97,69, osmi okraj 99,36, deveti okraj 96,36, deseti okraj 96,13, enajsti okraj 96,63. Odstotek oddanih glasov za skrinjico brez liste je bil najvišji 9,27, najnižji pa 2,88.

Maršal Tito je volil na 18. beograjskem volišču

Maršal Tito je volil na 18. volišču Beograda, kamor je prispejal v spremstvu podpredsednika zvezne vlade Kardelja in predsednika vlade LR Srbije Stambolice. Pred voliščem se je zbrala velika množica volivcev in ga s silnim navdušenjem pozdravljala.

Ljubljana — nad 99%

V prvem volivnem okraju je bilo oddanih 99, v drugem 99,27, v tretjem pa 99,4% upravičenih volivnih glasov. Skrinjice brez liste so dobile naslednje odstotke volivnih glasov: v prvem volivnem okraju za Zvezo narodov 4,97 in za Svet narodov 4,80; v drugem volivnem okraju za Zvezo narodov 4,65 in za Svet narodov 4,39, v tretjem volivnem okraju za Zvezo narodov 5,07, za Svet narodov pa 4,93.

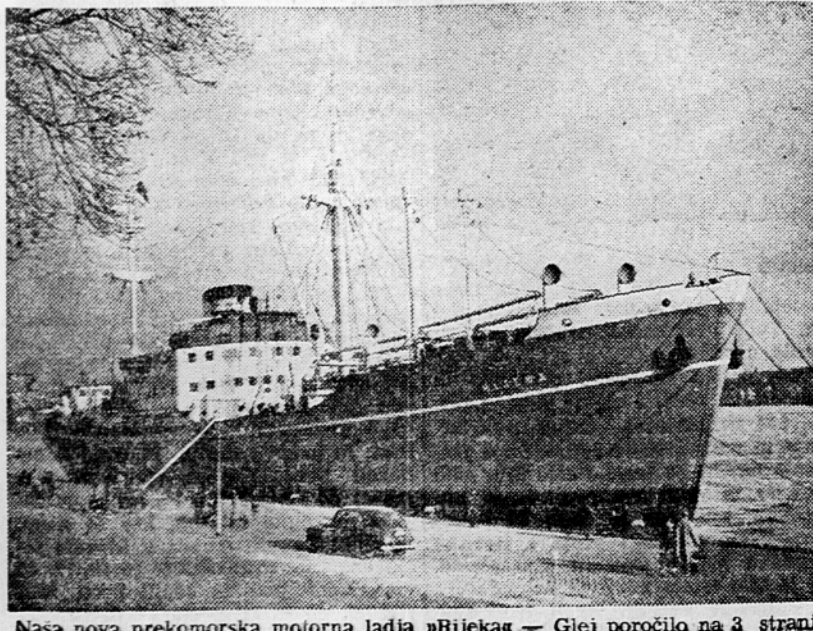
Velika volivna udeležba v republiških središčih

Kakor v Beogradu, kjer je že v prvih urah volilo nad 25% volivnih upravičencev, tako je bila tudi v drugih republiških in oblastnih središčih manifestativna volivna udeležba. V Zagrebu je do 15. ure volilo že 97% volivcev, do konca volitev pa 99,62% volivnih upravičencev. V Titogradu so bile volitve zaključene ob 18,30, ker so do takrat volili že vsi volivni upravičenci. V Skoplju je v prvem volivnem okraju, kjer je kandidiral maršal Tito, glasovalo 99,9% vseh volivcev, v drugem, kjer je kandidiral predsednik Vlade LR Makedonije Lazar Koliševski, 99,2%, v tretjem pa 97%. V glavnem mestu LR Makedonije so volitve že zgodaj zjutraj pozdravili s pesmijo svojega voditelja Lazara Koliševskega, ko so se zbrali pred njegovim domom.

Volitve v Ljudsko skupščino FLRJ so se začele večerj po vsej državi ob sedmi uri, a v mnogih krajih je za vedno ljudstvo želelo, da bi manifestativno volilo že prej. Tako so se pred vsemi volišči zbirale že velike množice volivcev, preden so odprli volišče, in v manjših volivnih enotah so lahko že zgodaj dopoldne ugotovili, da so volili vsi volivni upravičenci, ki niso bili zadržani zaradi bolezni ali službe. Drugeče tudi ni moglo biti, saj so volivci v svojih organizacijah tekmovali, kdo bo prej izpolnil veliko in važno državljansko dolžnost. Po telefonskih poročilih, ki so jih dobivale volivne komisije, je bilo najbolj množično zbiranje volivcev že zgodaj zjutraj v obmejnih krajih. Tako so v obmejnih vaseh Slovenskega Primorja že do 8. zjutraj prišli vsi volivci na volišče. Tudi v mnogih vaseh ob avstrijski meji je bilo tako.

Gradnja hidrocentrale na Došnici v Makedoniji

Na reki Došnici, ki se steka v Vardar pri Demir Kapu, so lani začeli graditi srednjeveliko hidrocentrale, ki bo dajala na leto okrog 20 milijonov kilovatnih ur električne energije. Ta centrala bo mnogo pripomogla k razvoju industrije v jugovzhodnem delu Makedonije. Gradbena dela se niso ustavila niti pozimi. Po načrtu, ki ga je izdelal Hidrobiro LR Makedonije, bo centrala izkoriščala vodni padec 250 m. Težišče del je sedaj pri kopalnici rova za dovajanje vode, ki bo dolg 3 km. Ta rov prebija skozi skalnate masive. Vse stroje in naprave za to centralo bodo izdelale domače tovarne.

Naša nova prekomorska motorna ladja »Rijeka« — Glej poročilo na 3. strani

IZREDNO VELIKA UDELEŽBA V VSEJ DRŽAVI

V idrijskem in tolminskem okraju

Tako prazničnega razpoloženja v Idriji kakor zvečer pred volitvami dolej še niso poznali. O tem je govorila že zunanja slika mesta, ki je bilo vse v zelenju in zastavah. Na mostu pred vhodom na Trg maršala Tita so postavili 16 m visok slavolok, drugod po mestu pa še več manjših slavolokov. Idričani so volitve proslavili tudi z velikimi delovnimi uspehi. Največ uspehov so pokazali grafiki in rudniki. Med tekmovalcem je brigada Vinka Baldiča dosegla največjo stornitno v zgodovini rudnika.

V rudarskih revirjih

Kandidat trboveljskega okraja deseterkratni udarnik in odlikovanec z redom dela I. stopnje Anton Zagoršek je tekmoval s svojo brigado na zahodnem delu trboveljskega rudnika. Imel je 14 mož, ki so v 8 urah nakopali in naložili 375 vozčikov premoga in pride tako 26,5 vozčikov na moža. To je bil doslej najboljši rezultat Zagorškove brigade. Treba je tudi pripomniti, da je brigada tekmovala brez vsake priprave in da gre za odkopni učinek, v katerem je računano kopanje premoga, nakladanje, tesarjenje in vzdrževanje.

Prav tako so tekmovali rudarji v Zagorju. Tekmovalo je 19 brigad in je večina brigadnikov prišla na volišče šele po svoji izmenjavi. Najboljši uspeh je dosegla Burkeljeva brigada, od katere je vsak mož nakopal 23 ton premoga. Povprečna stornitev vsega tekmovalstva je 823 ton — 13,3 tone na moža.

Tudi v rudniku Krmelju se je začelo delo takoj po volitvah. Rudarji so sploh na vsa svoja volišča prihajali v svojih jamskih oblekah, ker so šli skoraj povsod od volitev naravnost v jama, ali pa so prišli na volišče po izmenjavi posade.

V Kočevju je bilo sedem volišč.

Na volišču, kjer so volili delavci državnega posestva, so že zgodaj dopoldne ugotovili, da so oddali svoje glasove vsi volivci, prav tako tudi na volišču, kjer so volili rudarji. Že v soboto zvečer so se kočevski rudarji zbirali na jamskem obratu in pred rudniško menzo, potem pa so se strnili v velik sprevod po mestu. Po volitvah so se velike skupine rudarjev podale na udarniško delo in za njimi so prišle iz Slajmerjeve kolonije in iz Salke vasi tudi žene, da jim pomagajo pri delu v rovih in na separaciji. Po volitvah so šli na prostovoljno delo tudi delavci zunanjega obrata.

Po poročilu našega dopisnika je volivna udeležba v Kočevskem okraju 99 odstotna.

V mariborskih volivnih okrajih

so bili prvi na voliščih delovni kolektivi, zadrudniki in člani mladinskih organizacij. Delavci tovarne dušika v Rušah so šli na delo v tovarno že ob šestih zjutraj, iz tovarne so se skupaj podali na volišče in potem spet vrnila na delo. Tudi gasilci so delali prostovoljno ter popravili vodovod. Delavci državnega posestva v Pekrah pri Mariboru so vsi volili med prvimi. Prebivalci Limbuša so sredi vasi posadili dve dolgi vrsti okrašenih smrek do volišča. Med prvimi volivci so bili tudi v Limbušu zadrudniki.

V Majšperku je mladina kolektiva tekstilne tovarne dobro organizirala predvolivno tekmovalstvo in je potem tudi poskrbela, da so se vsi člani med prvimi udeležili volitev. V tovarni je bila budnica ob 6 zjutraj in po eni uri so bili že vsi delavci zbrani na volišču. Na državnem posestvu Plač so mladinci prostovoljno okopali vinograd. Tudi v Slovenski Bistrici je bila budnica pred volitvami.

Po nepopolnih podatkih je bila volivna udeležba v mariborskih volivnih okrajih naslednja: Maribor - mesto, levni breg 92,2. Maribor - mesto, desni breg 99, Maribor - okolica, levni breg 93, Maribor - okolica desni breg pa 94%, od vseh volivcev.

V Beli Krajini

so v soboto zvečer napovedali volitve kresovi na vseh vidnejših gričih. V nedeljo zjutraj pa so bile budnice v Črnomlju, Metliki, Suhorju in Gradcu. V prvih dopoldanskih urah je volilo skoraj na vseh voliščih že do 60% volivnih upravičencev. Razpoloženje volivcev je bilo praznično, ker jim je bilo v veliko čast, da volijo kot svojega kandidata maršala Tita. V črnomeljskem okraju je volilo po poročilih okoli 95% volivnih upravičencev.

Ptuj, Poljčane, Slovenjgradec

Iz ptujskega, poljčanskega in slovenjgradskega volivnega okraja so nam sporočili dopisniki naslednje volivne rezultate: V volivnem okraju Ptuj - levni breg je volilo okoli 90, v volivnem okraju Ptuj - desni breg 85, v poljčanskem volivnem okraju okoli 91, v slovenjgradskem volivnem okraju pa 98% volivnih upravičencev. Tudi v teh volivnih okrajih so bili med prvimi volivci delavci, zadrudniki in mladina. Mnogi delovni kolektivi so se po volitvah posvetili delovnim nalogam, ki so jih prevzeli med volivnim tekmovalstvom.

Murska Sobota, Radgona, Dol, Lendava

Prva poročila iz prekmurskih vasi večerj zjutraj so navajala vrsto vasi, v katerih so oddali svoje glasove že do 8. ure vsi volivci. Med prvimi so bili zadrudniki iz vasi Kramarovi, Kmetije iz vasi Zenavije, Markiševcevi in še iz nekaterih drugih vasi. V Zgor. Kungoti je mladina skupno z vojsko, gasilci in pionirji pripravila odhod z godbo. V vseh omejenih vaseh radgonskega okraja so zvečer pred volitvami goreli kresovi. Prvo poročilo o 100% volivni udeležbi v radgonskem okraju je dobila komisija iz Lutverca. Dopisniki nam poročajo, da je bila volivna udeležba v mursko-sobotskem okraju 95, v lendavskem 92, v radgonsko-ljutomerškem pa 93% vseh volivnih upravičencev.

Za socializem glasujemo dvakrat — z delom in s kroglico

Kakor so v Trbovljah, Zagorju in v drugih naših rudniških okrajih naravnost iz rovov prihajali na volišče, ko so bile tekmovalne posade izmenjane pri delu, tako so tudi v drugih krajih rudarji, delovni kolektivi industrijskih podjetij in člani združenj delali po volitvah. Z našimi rudarji vred so pomorno zadrževali, da glasujejo za socializem dvakrat — z delom in s kroglico.

Delovni kolektiv aleksinskih premogovnikov je imel na dan volitev svoj največji delovni učinek v zadnjih 14 mesecih. Brigada rudarja Bajramoviča je izpolnila svojo tekmovalno nalogo s 160%, Seriovičeva brigada pa je izklopala 22 vagonovk premoga več, kakor je napovedala pri svojem tekmovalstvu. Velike uspehe so dosegle tudi vse ostale brigade.

Na Jesenicah

so člani Zveze borcev z godbo okrajne gasilske zveze odšli na pokopališče, kjer so počastili spomin padlih tovarišev, potem pa so v sprevodih odšli na svoja volišča. Po opravljenih volitvah so člani delovnih kolektivov odhajali na delo. Do 14. ure je volilo v jeseniškem okraju 90,1% volivnih upravičencev, v samem mestu pa 82%. V volivni enoti Polje-Bohinj je bila 100% udeležba do 11,30. V hidrocentrali Savica je bilo 40 delavcev na prostovoljnem delu. Mnogo delavcev je pospalo cesto od Sv. Janeza do Zlatoroga, nad 100 članov Ljudske mladine iz Begunj in Narodne milice je bilo na prostovoljnem delu na Pokljuki. Vse jeseniški okraj je bil že v dopoldanskih urah med tistimi slovenskimi volivnimi okraji, ki so imeli največjo volivno udeležbo.

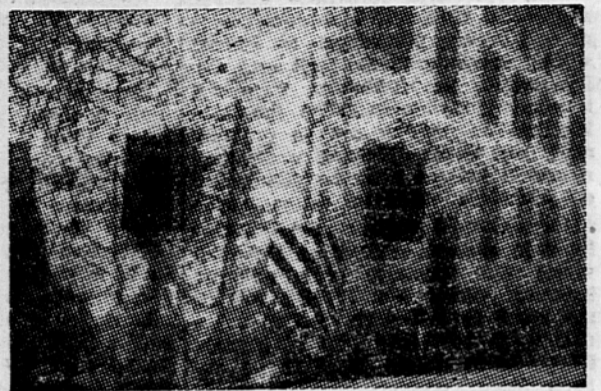
Številni kolektivi so izpolnili četrtletni plan do dneva volitev

Ze kmalu po razpisu volitev v zvezno skupščino so se številni delovni kolektivi zavezali, da bodo izpolnili četrtletni proizvodni plan do dneva volitev. Mnogim kolektivom je uspelo to obveznost izpolniti še mnogo prej. Zadnje dni se kar vrstijo poročila o uspehih, ki so jih dosegli delavci naših podjetij v počastitev volitev.

Poleg rudnikov Timav in Laško so svojo četrtletno proizvodno nalogo do volitev izpolnili tudi rudarji Zabukovice. V Celju je v soboto zjutraj finančno in količinsko izpolnil svoj četrtletni plan delovni kolektiv tovarne emaljirane posode. V Kranju je izpolnil svojo obveznost delovni kolektiv tovarne gumijastih izdelkov »Sava«, ki je svoj četrtletni plan izpolnil tako po količini kakor tudi po vrednosti. Tudi tovarna čevljev »Obuteva« v Trzinu je dva dni pred volitvami izpolnila svoj četrtletni proizvodni plan. Kolektiv tega podjetja je razen tega dal 844 prostovoljnih delovnih ur ter ves zaslužek v teh urah poklonil volivnemu fondu. Lepo zmagalo so zabeležili delavci lesnoindustrijskega obrata Ljutomer, ki so dva dni pred volitvami izpolnili četrtletni plan, čeprav so morali nadomestiti velik proizvodni izpadek iz januarja. Že prej je med lesnoindustrijskimi podjetji izpolnil svoj četrtletno proizvodno nalogo kolektiv tovarne meril v Slovenjgradcu. Med večjimi kolek-

NOV ZLOČIN nad beneškimi Slovenci

Sv. Peter Slovenov, 24. marca. Preteklo noč so neznanca fašistični zlikovci okrog polnoči vliomili v sedež Demokratične fronte Slovencev za Slovensko Benečijo. Potem ko so razdejali pisarno, so sneli vzhodna vrata, naložili namje zunanje lesene oknice, ves pisarniški inventar, slovenske knjige, revije, časopise, brosure in podobno in pred poslopjem zažgali, nato pa pobegnili v temno noč. Italijanski orožnik, ki se je mudil v bližnji gostilni, je opazil ogenj okrog tri četrt na eno. Ko je prhitel na kraj zločina, je začel najprej sam gasiti grmado. Na pomoč so mu prihiteli tudi prebivalci bližnjih hiš, tako da so požar omejili, kajti pretlita je nevarnost, da se bo vnelo poslopje. Priložnostnim gasilcem se ni posrečilo, da bi rešili karkoli iz gorke armade. Ves pisarniški inventar in vse tiskovine so zgorale. Pripomniti je treba pri tem, da je v vasi precejšnje število italijanskih orožnikov, sedež Demokratične fronte pa stoji prav v središču glavnega trga.

Sedež Demokratične fronte za Slovensko Benečijo v Sv. Petru Slovenov

Vest o tem nezalisanem fašističnem zločinu se je hitro razširila po vsej Slovenski Benečiji. Ogorčenje med Slovenci je bilo veliko, proti fašizmu ravnanju pa so protestirali tudi demokratični italijanski prebivalci.

Volivne manifestacije narodnih manjšin

Množično udeležbo pripadnikov narodnih manjšin so organizirali odbori prosvetnih organizacij in zadrudniki.

Kako so volili graditelji hidrocentrale na Neretvi

Graditelji hidrocentrale na Neretvi so volili na posebnih voliščih pri Jablancu. V novem poslopju, ki je zgrajeno tam, kjer je še pred štiri leti rasil koruza, je bilo volišče novih prebivalcev konjskega okraja in tudi graditeljev hidrocentrale. Volišče je bilo okrašen tudi z udarniški diplomami, ki jih je dalo na razpolago 614 udarnikov hidrocentrale. Na volišču v Rami, kjer gradijo velik jez, je volila največ skupina 20 tesarjev, ki so vsi udarniki in člani prosvetljene Smoljine brigade. Prav takrat je bila objavljena radijska vest iz Beograda, da so gradbišča hidrocentrale na Neretvi izpolnila triletni plan šest dni pred rokom in dva dni pred prevzeto obveznostjo. Ko so slišali to vest, so udarniki povedali ostalim volivcem, da bodo brigadniki po volitvah štrlečevne norme izpolnili med eno izmenjavo.

Naša proizvodnja soli se bo kmalu povečala na trikratni predvojni obseg

Ceprav imamo v naši državi vse pogoje, da z domačo proizvodnjo soli krijemo vse potrebe, saj imamo 1000 kilometrov morske obale, v Bosni pa velika nahajališča kamene soli, smo morali pred vojno uvažati na leto do 6000 vagonov soli iz inozemstva. Zato je bila po osvoboditvi naša velika skrb čim bolj povečati proizvodnjo soli, zlasti ker je naraščala tudi potreba, predvsem zaradi rastoče industrijske predelave, kajti sol je važna surovina za pridobivanje sode, solne kisline in Glauberjeve soli, v zadnjem času pa uporabljamo sol tudi kot surovino za izdelovanje plastičnih mas v novi tovarni »Jugovinil« pri Splitu.

V proizvodnji soli smo po osvoboditvi dosegli že velike uspehe. Tako se je proizvodnja kamene soli v Bosni (Kreka-Simin Han) povečala v primeri z letom 1939 za 50%. Ta uspeh je tem pomembnejši, če upoštevamo okolnost, da je način pridobivanja zastarel in se sol pridobiva s prekuhanjem raztopine soli v kotlih. Sedaj pripravljajo v Kreki uvedbo sodabnega načina pridobivanja soli z vakumskimi aparatami, kar bo omogočilo nadaljnje povečanje proizvodnje soli za okrog 50%. V tej smeri bi že več dosegli, če nam Češkoslovaška ne bi odrekla dobave naravnih naprav. Za nadaljnje povečanje proizvodnje kamene soli pa bo odločilnega pomena začetek novega rudnika kamene soli v Tušnju pri Tuzli, kjer bo kmalu zgrajen globok ješek.

Osvojili smo proizvodnjo piramidona

V tehnološkem odseku direkcije za medicinsko proizvodnjo v Beogradu so v počastitev volitev izpolnili novo veliko obveznost. Zavezali so se, da bodo osvojili tehnološki proces proizvodnje važnega zdravila piramidona. Že 15. marca so postavili polindustrijsko napravo za proizvodnjo piramidona, nakar so začeli s poskusmi. Svojo obveznost so v celoti izpolnili, kajti dan pred volitvami so v novi napravi izdelali prve količine piramidona.

Poudariti je treba, da ta novi napad na Slovence v teh krajih ni osamljen primer, marveč gre za nadaljevanje v naprej dobro pripravljene akcije koalicije najreakcionarnejših šovinističnih elementov, ki ob neposredni podpori lokalnih oblasti in ob podpiranju kominformistov strahujejo beneške Slovence, da bi se odrekli pravicam, ki jih kot narodnosta manjšina zahtevajo.

Doma homo izdelovali tudi jeklo, odporno proti kislina

Delovni kolektiv podjetja Elektrobosna, ki je na tri dni prej prejel predhodno zaščito zvezne vlade, je do dneva volitev zabeležil nove velike uspehe. Izpolnil je svoj četrtletni proizvodni plan in hkrati slavil novo veliko zmago z osvojitvijo proizvodnje nizkooodstotnega ferrosilicija in barijevega karbonata. Nizkooodstotni ferrosilicij je potreben za proizvodnjo jekla, odpornega proti kislina. Dosegli smo morali tako jeklo uvažati. Inženirja Ivan Mlakar in Tihomir Marković sta v oddelku za ferrosilicij zgradila polzveno peč za proizvodnjo takega nizkooodstotnega ferrosilicija. Se pred volitvami so v podjetju začeli izdelovati nizkooodstotni ferrosilicij.

Razstava Maleš - Pregelj - Kavčič v Moderni galeriji

Ljubljana, 26. marca. Večera popoldne je bila v Moderni galeriji odprta umetniška razstava slikarskih in grafičnih del treh slovenskih slikarjev: Mihe Maleša, Marija Preglja in Maksima Kavčiča. Miha Maleš (rojen 1903) je razstavil to pot 77 del, med katerimi je največ olj, so pa tudi ujejanke, suha igla in akvatinke. Razstavlja tudi večje število monotipij z makedonskega festivala. Marij Pregelj (rojen 1913) razstavlja to pot dela iz lanskega in predlanskega leta, skupaj 47 del. Predvsem so pokrajine iz ljubljanske okolice, Istre in Slovenskega Primorja, hkrati razstavlja tudi ciklus ilustracij za knjižno izdajo Homerjeve Iliade. Maksim Kavčič (rojen 1909) razstavlja 62 del, med katerimi so olja, akvarel, barvne risbe s čopičem, lavirane perorisbe in gvaši. Prizidek je izdal katalog s seznamom in reprodukcijami nekaterih del ter s podrobnejšimi podatki o življenju in delu posameznih razstavljalcev — slikarjev.

ZSSR spreminja podonavsko komisijo v porodje svoje politike na Donavi

Drugo redno zasedanje donavske komisije v Galcu

Galca, 25. marca. (Tanjug) V četrti se je v Galcu v Rumuniji začelo II. redno zasedanje donavske komisije. Podpredsednik komisije češkoslovaški delegat Linhart je predlagal naslednji dnevni red: Razpravljanje o načrtu dela komisije za l. 1950, proračun komisije, vprašanje upravnega aparata, vprašanje ustanovitve administracije za vzdrževanje plovnih poti na Donavi v Gopčikovo-Genju na meji med Češkoslovaško in Madžarsko, vprašanje imovine bivše mednarodne donavske komisije in volitev novega predsednika, ker je bil dosednji predsednik romunski delegat Rudenco prestavljen od romunske vlade na drugo mesto.

Jugoslovanski delegat Zivko Matjašević je opozoril najprej na neločljivi vrstni red dnevnega reda, nato pa kritiziral odnos predstavnika Sovjetske zveze in sekretarja donavske komisije g. Morozova do delegacije FLRJ, ki ni dala odgovora na nobeno pismo, poslano donavski komisiji, niti potrdila, da so bila pisma sprejeta. Jugoslovanska delegacija tudi ni bila obveščena, da so preložili skiljanje komisije, ki je bilo določeno za februar.

o vprašanju delovnega načrta komisije za leto 1950, ki je bil sprejet s 5 glasovi, medtem ko se je jugoslovanska delegacija vzdržala glasovanja.

Na petkovi, drugi sejo donavske komisije so obravnavali vprašanje uslužbenecv podonavske komisije in proračun za leto 1950.

Jugoslovanski delegat Zivko Matjašević je med drugim poudaril, da aparat 17 ljudi, ki so določeni za stalne uradnike podonavske komisije, ne more koristiti pravilnemu delu komisije, temveč bo s svojo okornostjo in izdatki samo breme za vse podonavske države. Izjavil je se je proti temu, da bi se podonavska komisija spreminila iz mednarodne organizacije v direkicijo, da bi služila samo interesom plovbe ZSSR, dočim bi morale trpeti finančne izdatke za podonavsko komisijo obrežne države namesto raznih sovjetskih plovbenih institucij. Matjašević je zahteval nadalje enakopravnost članic podonavske komisije pri dodeljevanju nameštenskih mest. Navdela je nadalje, da se z mehničnim pregledovanjem in s težnjo, da bi se predlogi sprejemali brez razprave, onemogoča, da bi komisija na enakopravnem temelju razpravljala in sklepala o svojih problemih.

Na popoldanski seji so razpravljali o proračunu komisije za l. 1950. K tej točki se je oglasil jugoslovanski delegat Jovan Paunović, ki je zahteval, naj se ustanovi pododbor za proučevanje proračunskega predloga, v katerem bi sodelovali vsi predstavniki včlanjenih držav. Predlog je bil odklonjen z mehničnim pregledovanjem. Nato je jugoslovanski delegat grajal prevelike izdatke, ki jih določa proračun, ter je navedel več primerov, po katerih predlagani proračun ni v sorazmerju z nalogami in potrebami podonavske komisije. Tako je n. pr. znašal proračun stare komisije leto povprečno okrog 2,5 milijonov, sedanjí proračun podonavske komisije pa znaša samo za l. 1950 43 milijonov dinarjev. Po drugi strani je znašal prispevek ene države v bivši komisiji v 21 letih skupaj okrog 5 milijonov, letošnji prispevek pa znaša samo za Jugoslavijo 6 milijonov dinarjev. Prispevek FLRJ za OZN, je dejal Paunović, je znatno manjši kot prispevek za podonavsko komisijo. Drugi diskutaní sploh niso razpravljali o tem vprašanju, marveč so kratko in malo podprli predlog tajnika podonavske komisije g. Morozova, da se proračun sprejme.

Sekretar komisije Morozov ni hotel govoriti o bistvu vprašanja, pač pa je skušal opravičiti svoje ravnanje in dosedanj delo tajništva komisije.

Z večino glasov 5:1 je bil nato sprejet dnevni red, ki ga je predlagal podpredsednik komisije Linhart, zavrnjene pa so bile vse pripombe jugoslovanskega delegata.

Ze v začetku zasedanja se je jasno opazilo prizadevanje sovjetskega delegata, da bi se drugo zasedanje komisije čim bolj potisnilo v čimprej končalo. Tako so pričeli takoj razpravljati o prvi točki dnevnega reda, t. j.

Madžarski delegat je poskušal prodreti z izpreminjevalnim predlogom, po katerem bi dobila tajnik in predsednik takca pooblastila, da bi lahko trošila po mili volji proračunske postavke.

Naš delegat Paunović je odločno protestiral proti takemu nastopu madžarskega delegata ter je navedel, da iz proračunskih postavk sploh ni razvidno, za kaj so namenjene. Odklonitev ustanovitve proračunskega pododborja je samo nadaljnji dokaz, da vlada v podonavski komisiji diktira sovjetske delegacije. Pooblastilo, ki ga predlaga madžarski delegat, bi pomenilo ne le popolno kršitev konvencije, marveč tudi možnost, da se v bodoče prinašajo samo zakročene številke proračuna ter prepustijo njihova razdelitev na posamezne postavke neposredno tajniku.

Pod pritiskom teh dejstev je bil tajnik komisije g. Morozov prisiljen zahtevati od madžarskega delegata, naj umakne svoj izpreminjevalni predlog. Zatem so proračun izglasovali z večino petih glasov proti enemu glasu.

General Airey priznava, da Trst gospodarsko nazaduje

Trst, 25. marca. (Tanjug) Poveljni angloameriške okupacijske cone Svobodnega tržiškega ozemlja general Airey je postal Organizaciji Združenih narodov redno letno poročilo o delu angloameriške okupacijske vojaške uprave v angloameriški coni in o stanju v tej coni.

slovenskih učencev v letošnjem šolskem letu, kajti njihovo število se je zmanjšalo v primeri z letom 1948/49 za 10,5%. Prav tako navaja poročilo, da je angloameriška vojaška uprava združila zaradi varčevanja nekatere razrede osnovnih šol, tako da so morali odpuštili večje število slovenskih učiteljev.

Na koncu se general Airey znova zavzema za priključitev Trsta v Italijo, kakor so predlagale tri zahodne velesile 20. marca 1948.

V zvezi z industrijsko delavnostjo pravi poročilo generala Aireya, da se je zadnji čas zmanjšalo število naročil za gradnjo ladij, kar je povzročilo nezadostno zaposlenost v ladjedelnicah. Druge industrije so ostale v glavnem na isti ravni kot leta 1948. Industrija mila ima velike težave zaradi pomanjkanja in visokih cen potrebnih surovin. Tudi zaposlenost je resen problem v angloameriški coni; na Svobodnem tržiškem ozemlju je 18.200 brezposelnih delavcev.

Ob rednem poročilu generala Aireya Organizaciji Združenih narodov je objavil »Prilomski dnevnik« članek, v katerem se dotika tistega dela poročila, ki govori o odpustitvi večjega števila slovenskih učiteljev, pri čemer poudarja, da je to samo eden izmed pristranskih ukrepov, ki so bili izdani v angloameriški coni proti slovenskim šolam. V angloameriški coni sta samo dve slovenski otroški zavetisti s tremi vzgojitelji, dočim je hkrati 13 italijanskih otroških zavetisti s 84 vzgojitelji. Na slovenskih osnovnih šolah je 224 razredov, 207 učiteljev in 136 prostoročev, na italijanskih 667 razredov, 1048 učiteljev in 371 prostorov. V srednjih šolah je samo 64 slovenskih razredov, 114 profesorjev in 41 prostorov, italijanski dijaki pa imajo 303 razrede, 135 prostorov in 943 profesorjev.

Kar zadeva splošno gospodarsko stanje v angloameriški coni, poudarja general Airey, da se je nekoliko izboljšalo in da je italijanska vlada krila proračunski primanjkljaj angloameriške cone.

Pod pritiskom teh dejstev je bil tajnik komisije g. Morozov prisiljen zahtevati od madžarskega delegata, naj umakne svoj izpreminjevalni predlog. Zatem so proračun izglasovali z večino petih glasov proti enemu glasu.

V zvezi s šolstvom pravi poročilo, da je zavezniška vojaška uprava delala na to, da bi za Svobodno tržiško ozemlje še nadalje veljal isti šolski sistem kot v Italiji. Ta politika je dovedla do zmanjšanja števila

Deljakista, 25. marca. (Ass. Pr.) Danes je bila po odločitvi predsednika Združenih držav Indonezije Južna Sumatra priključena Indonezijski republiki. Južna Sumatra, ki je glavni proizvajalec nafte na Daljnem vzhodu, so Nizozemci ustanovili kot posebno državo takoj po pričetku vojne z Indonezijo leta 1947.

Problem kitajskega predstavnitva v OZN je treba čimprej rešiti

New York, 25. marca. (Tanjug) Na redni tedenski tiskovni konferenci je generalni tajnik OZN Trygve Lie zopet poudaril, da je v interesu mednarodnega sodelovanja in nadaljnje razvoja OZN, da se čimprej reši vprašanje kitajskega predstavnitva v OZN.

Danes se je pričela v Džakarti konferenca, na kateri bodo razpravljali o bodočnosti nizozemske Nove Gvineje. Konferenca je bila sklicana komaj teden dni po izjavi indonezijskih voditeljev, da bo nizozemsko - indonezijsko sodelovanje zadelo na nepremotljivo težavo, ako se ne bi v najkrajšem času nizozemska Nova Gvineja priključila k Združenim državam Indonezije.

Na vprašanje novinarjev, kakšno stališče so zavzele članice Varnostnega sveta do njegovega predloga, da naj se skliče poseben sestanek Varnostnega sveta, na katerem bi zunanji ministri zastopali države članice Varnostnega sveta, je Trygve Lie izjavil, da se ne nobena članica Sveta ni uradno izjavila o njegovem predlogu. Članice Varnostnega sveta so samo sporocile, da bodo proučile predlog o sklicanju posebnega sestanka Varnostnega sveta, vendar bo po njegovem mnenju potrebno še nekaj časa, preden bodo vse vlade včlanjenih držav kaj sklenile.

Na vprašanje novinarjev ali bi na posebnem sestanku Varnostnega sveta poleg vprašanja kitajskega predstavnitva obravnavali tudi druga vprašanja, je Trygve Lie dejal, da bi moral po njegovem mnenju na takem sestanku, na katerem bi bili navzoči zunanji ministri, obravnavati tudi druga vprašanja, kot je n. pr. vprašanje atomske in vodikove bombe ter bakteriološke vojne.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljšje letalske zveze, saj vozijo od tu v Južno Ameriko skandinavska, holandska in brazilska linija. Ze 15 dni prej sem rezerviral za 28. februarja prostor v letalu skandinavske družbe SAS, ki velja trenutno kot najboljše.

Tokio, 25. marca. (Reuter). Danes je začelo stavitki 300.000 rudarjev. Stavka bo trajala teden dni in naj bi podprla zahteve rudarjev po zvišanju mezd.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljšje letalske zveze, saj vozijo od tu v Južno Ameriko skandinavska, holandska in brazilska linija. Ze 15 dni prej sem rezerviral za 28. februarja prostor v letalu skandinavske družbe SAS, ki velja trenutno kot najboljše.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljšje letalske zveze, saj vozijo od tu v Južno Ameriko skandinavska, holandska in brazilska linija. Ze 15 dni prej sem rezerviral za 28. februarja prostor v letalu skandinavske družbe SAS, ki velja trenutno kot najboljše.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljšje letalske zveze, saj vozijo od tu v Južno Ameriko skandinavska, holandska in brazilska linija. Ze 15 dni prej sem rezerviral za 28. februarja prostor v letalu skandinavske družbe SAS, ki velja trenutno kot najboljše.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljšje letalske zveze, saj vozijo od tu v Južno Ameriko skandinavska, holandska in brazilska linija. Ze 15 dni prej sem rezerviral za 28. februarja prostor v letalu skandinavske družbe SAS, ki velja trenutno kot najboljše.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljšje letalske zveze, saj vozijo od tu v Južno Ameriko skandinavska, holandska in brazilska linija. Ze 15 dni prej sem rezerviral za 28. februarja prostor v letalu skandinavske družbe SAS, ki velja trenutno kot najboljše.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljšje letalske zveze, saj vozijo od tu v Južno Ameriko skandinavska, holandska in brazilska linija. Ze 15 dni prej sem rezerviral za 28. februarja prostor v letalu skandinavske družbe SAS, ki velja trenutno kot najboljše.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljšje letalske zveze, saj vozijo od tu v Južno Ameriko skandinavska, holandska in brazilska linija. Ze 15 dni prej sem rezerviral za 28. februarja prostor v letalu skandinavske družbe SAS, ki velja trenutno kot najboljše.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljšje letalske zveze, saj vozijo od tu v Južno Ameriko skandinavska, holandska in brazilska linija. Ze 15 dni prej sem rezerviral za 28. februarja prostor v letalu skandinavske družbe SAS, ki velja trenutno kot najboljše.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljše.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljše.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljše.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljše.

V dveh, treh vrstah

Dunaj, 26. marca. Avstrijska vlada je predložila parlamentu predlog, naj se veljavnost zakona o smrtnih kaznih, ki poteeče 30. junija, podaljša do konca leta 1950. Vlada naglašja v obrazložitvi, da je smrtna kazen potrebna kot zastraševalno sredstvo, da bi se zmanjšala kriminaliteta.

Ljudski inšpektorji na delu

Ni še eno leto od ustanovitve ljudske inšpekcije, ko se je ta ustanova široke demokracije med delovnim ljudstvom uveljavila in s svojim delom dokazala, da bo brezobzirno toliko po ljudeh, ki jim napor in borba za dvig življenjskega standarda ter uredničenje zakonskih pravic državljanov niso mar.

inšpektorjev je danes pogled v ta dom popolnoma drugačen. Mnoge brezdušne ljudi je največkrat zapeljalo blago, ki ga danes še nimamo v izobilju. Pri tem so izrabljali svoj položaj. Tako je bilo tudi v mlečni kuhinji v Studencih, kjer je upravnica na veliko odnašala domov razne zavoje. Ker je bil njen mož vodja skupine ljudskih inšpektorjev na tem terenu (V. teren), se ta krajja ni ugotovila. Zato pa so upravnico zaleteli ljudski inšpektorji sosednjega terena, kako je z mlekom iz kuhinje pitala svojega prašiča.

Haag, 26. marca. Poljska trgovinska delegacija je podpisala trgovinski sporazum z Nizozemsko in Združenimi državami Indonezije, ki velja do konca l. 1950. Poljska bo izvažala na Nizozemsko premog, žito, les in steklo, uvažala pa volno, bombaž, lan in stroje. Iz Združenih držav Indonezije bo dobivala Poljska kinin, kavčuk, koper, čaj in drugo blago, izvažala pa bo v Indonezijo cevi, žeblice, stroje, kemične izdelke in steklo.

Nekaj primerov iz pregledov skupnih ljudskih inšpektorjev mariborske oblasti vse to jasno potrjuje: Ni to edini primer, vendar pa značilen za malomarnega uradnika. Ko so ljudski inšpektorji pregledovali v gozdni upravi v Rušah, so našli v miznici pisalne mize udarniški znak za nekega gozdnega delavca, ki je bil na delu. Ko so inšpektorji ugotovili, da je ta znak ležal v miznici že tri mesece, so to poročali na množičnem sestanku. Delavec je bil zaradi zamude prikrajšan vseh ugodnosti, ki jih daje častni naslov udarnika. Malomarni uradnik je bil kaznovan.

Tudi v krajevnih gostilnah v Limbušu so ljudski inšpektorji ugotovili veliko primanjkljajev na zalogi hrane pljače itd. Na Pobrežju pa sta dve zapeljavi itd. Na Pobrežju pa sta dve zapeljavi itd. Na Pobrežju pa sta dve zapeljavi itd.

Washington, 25. marca. Po poročilu vestnika ameriškega zunanjeja ministristva vodijo štirje perzijski generali v Washingtonu preliminarne razgovore z ameriškim predstavnikom o dobavi vojaškega materiala za Perzijo na temelju laškega zakona o vojaški pomoči Perziji, Koreji in Filipinom.

Podobno malomarnost v administraciji so inšpektorji ugotovili v gostilni »Korotama« v Studencih, kjer so hoteli po knjigovodskih zapisnikih ugotoviti materialno stanje. Toda, to se jim zaradi slabega vodenja knjigovodstva ni posrečilo. Malomarni uslužbenec je bil izmenjen.

Kečevski rudarji si žele izboljšave pri delitvi mesa. V zadnjem času — odkar je prevzel delitev mesa na kečevskem premogovniku Mestni ljudski odbor, se pojavljajo pri delitvi precejšnje malomarnosti. V mesnici na rudniku se ob določenih dneh deli meso izključno na živilske karte rudarjev, medtem ko morajo žene za sebe in otroke kupovati meso v oddaljeni mesnici v Kečevju. Pa ne samo to! Primeri so tudi, da mora žena pripraviti pravočasno kosilo za moža, ki gre popoldne na delo v jamo ter zaradi tega ne utegne priti do mesa v obeh prodajalnah, to je na rudniku in v mestu tekoma dopoldneva. Ko pa pride v mesto popoldne, izve po enournem čakanju, da mesnica v popoldninskih urah mesa ne bo delila.

Beirut, 25. marca. Libanonska vlada je prepovedala vsak uvoz iz Sirije. Odredba je bila izdana kot protukorupcijski sklep sirjske vlade o prepovedi uvoza iz Libanona. Med obema državama se je začela prava gospodarska vojna, za katero se skrivajo politični vzroki. Libanonska vlada namreč neče sodelovati pri britanskih načrtih za ustanovitve »Velike Sirije«.

Obveznim oddajam so se v največji meri upirali veliki kmetje. Kakšno vlogo imajo prav v tej borbi razkrinkavanja vsakih spekulativov ljudski inšpektorji, potrjuje primer: v Selnici je imel neki veliki kmet 3 ha zemlje. V stari Jugoslaviji je lahko prodal do 30.000 kg krompirja. Obvezne oddaje 2500 kg ni izvršil z izgovorom, da ni toliko pridelal. Ko ga je obiskala skupina ljudskih inšpektorjev, je našla večjo količino krompirja, ki jo je hotel utajiti.

Gospodinj — žene rudarjev vprašujemo: poverjenika za preskrbo na OLO Kečevje: ali je le tak način delitve mesa pravičen in koristen? Ali nam ne bi bilo možno prihraniti odvisne zamude časa za hojo v mesto in čakanje ter deliti vse meso na rudniku? I. P.

Madrid, 26. marca. Pred vojaškim sodiščem v Madridu se je začela obravnava zoper bivšega civilnega guvernerja v Madridu Triga Mairala, člana socialistične stranke. Skupno z njim je prišlo pred sodišče še 16 drugih naprednih Spancev, ki so obtoženi, da so pripravljali odstranitev režima generala Franca.

V domovih učencev v gospodarstvu in drugje so mnogi upravniki in ekonomski dobro živeli. Tako je bilo v vajenskem internatu v Mariboru, kjer je vladal velik nered. Prostori so bili zamazani, posteljno perilo niso izmenjali po več mesecev, omari, kamor bi učenci shranjevali svoje reči, ni bilo, strop v spalnicah je puščal vodo, odeje je bilo premalo, slamarice so bile stare itd. S posredovanjem ljudskih

inšpektorjev, potrjuje primer: v Selnici je imel neki veliki kmet 3 ha zemlje. V stari Jugoslaviji je lahko prodal do 30.000 kg krompirja. Obvezne oddaje 2500 kg ni izvršil z izgovorom, da ni toliko pridelal. Ko ga je obiskala skupina ljudskih inšpektorjev, je našla večjo količino krompirja, ki jo je hotel utajiti.

Tri češka letala pobegnila v Nemčijo

Wiesbaden, 26. marca (AFP). Tri transportna letala s 85 begunci so pristala včeraj na ameriškem letališču pri Münchnu, kar je uradno potrdil ameriški letalski štab v Wiesbadenu. O potnikih, ki so pobegnili iz Češkoslovaske, še niso ničesar uradno sporočili.

Protesti kovinarjev zaradi inform-birojske gonje sekretariata SSF

Tudi v Sloveniji protestirajo delovni kolektivi na zborovanjih svojih sindikalnih podružnic zaradi sramotne vloge, ki jo je prevzelo vodstvo Svetovne sindikalne federacije v inform-birojski gonji proti Jugoslaviji in posebej se proti jugoslovanskemu delavskemu razredu. Vrhunec te sramotne vloge je bil dosežen, ko je sekretariat SSF pretrgal zveze s predsednikom Zveze sindikatov Jugoslavije in zahteval njegovo izključitev iz izvršilnega odbora SSF. Predsednik Djuro Salaj uživa popolno zaupanje vseh naših sindikatov in so zato protesti delovnih kolektivov tudi v Sloveniji zaradi njega še ostrejši, kakor so bili pri dosedanjih inform-birojskih nakanah voditeljev SSF.

Tudi v Sloveniji protestirajo delovni kolektivi na zborovanjih svojih sindikalnih podružnic zaradi sramotne vloge, ki jo je prevzelo vodstvo Svetovne sindikalne federacije v inform-birojski gonji proti Jugoslaviji in posebej se proti jugoslovanskemu delavskemu razredu. Vrhunec te sramotne vloge je bil dosežen, ko je sekretariat SSF pretrgal zveze s predsednikom Zveze sindikatov Jugoslavije in zahteval njegovo izključitev iz izvršilnega odbora SSF. Predsednik Djuro Salaj uživa popolno zaupanje vseh naših sindikatov in so zato protesti delovnih kolektivov tudi v Sloveniji zaradi njega še ostrejši, kakor so bili pri dosedanjih inform-birojskih nakanah voditeljev SSF.

Newyorška banka odobrila Francovi Španiji 20 milijonsko posojilo

New York, 25. marca (Un. Pr.) Velika newyorška banka »National City Bank« je odobrila Francovi Španiji 20 milijonov dolarjev posojila. Španska vlada jamči za posojilo z rezervami zlata narodne banke v Madridu. Največji del posojila bodo uporabili za nabavo kmetijskih strojev v ZDA. Pogajanja o posojilu Francovi Španiji vodi tudi newyorška banka »Chase National Bank of New York«.

Brigada »Jože Lačko« v Strnišču napoveduje vsem mladinskim proizvodnim brigadam v državi tekmovanje za 1. maj

V tovarni aluminija v Strnišču ima po delovnih uspehih in po svoji organizacijski okrepitvi prvenstvo mladinska proizvodna brigada »Jože Lačko«, kar se vidi že v tem, da presega dnevnne norme do 40%, da že dva meseca ni imela nobenih izostankov pri delu in da je tudi pri kulturnem in prosvetnem udejstvanju na višku. Med tekmovanjem z vsemi brigadami v tovarni si je priborila prehodno zastavo in kmalu po tej zmagi je začela tekmoovati z vsemi mladinskimi proizvodnimi brigadami v Sloveniji na čast skupščinskih volitev, na brigadni konferenci te dni pa je v počastitev 1. maja napovedala tekmovanje vsem mladinskim proizvodnim brigadam v državi in vsem proizvodnim brigadam Litostroja, Zeleznika in Tovarne avtomobilov v Mariboru. Tekmovalna doba je 1. do 30. aprila, namen tekmovalnja pa je poleg dosege večjih delovnih uspehov in boljše kakovosti izdelkov tudi večja skrb za ideološko in strokovno izobrazbo članstva ter za delovno disciplino.

Naglo naraščanje prebivalstva v hrvatskih mestih in industrijskih središčih

Vzporedno z razvojem industrije se v nekaterih mestih in industrijskih središčih na Hrvaškem naglo dviga število prebivalcev. Samo v zadnjih 15 mesecih se je število prebivalcev v Delnicah povečalo za 64%, na Reki za 28%, v Karlovcu za 23%, v Slavonskem Brodu za 21%, v Daruvarju za 20% itd. V teh mestih bodo letos posvetili največjo pažno gradnjo novih stanovanj. Celotni plan gradnje novih stanovanj na Hrvaškem določa do konca petletke zgraditev 2.35 milijona kvadratnih metrov stanovanjske površine s stroški 4.9 milijarde dinarjev.

Južna Sumatra združena z Indonezijsko državo

Djakarta, 25. marca (Ass. Pr.) Danes je bila po odločitvi predsednika Združenih držav Indonezije Južna Sumatra priključena Indonezijski republiki. Južna Sumatra, ki je glavni proizvajalec nafte na Daljnem vzhodu, so Nizozemci ustanovili kot posebno državo takoj po pričetku vojne z Indonezijo leta 1947.

Veliki uspehi brigad pristaniških delavcev

Mnoge brigade pristaniških delavcev so pred rokom izpolnile v volivnem tekmovanju svoje planske naloge prvega trimesečja. V direkciji pristaniških južnega Jadrana je do 8. t. m. izpolnilo svoje planske do 13. t. m. 8. v Sibeniku pa do 15. t. m. 2 brigadi. Do 15. t. m. je svoje planske naloge izpolnilo v reškem pristanišču tudi 18 delovnih skupin. Najboljša med vsemi temi brigadami je brigada direkcije pristaniških južnega Jadrana. Svoje planje je izpolnila 33 dni pred rokom in 23 dni pred sprejeto obveznostjo tekmovalnja, ki ga je že ob razpisu volitev napovedala vsem ostalim brigadam direkcije.

300.000 japonskih rudarjev v stavki

Tokio, 25. marca. (Reuter). Danes je začelo stavitki 300.000 rudarjev. Stavka bo trajala teden dni in naj bi podprla zahteve rudarjev po zvišanju mezd.

Z letalom v Južno Ameriko

V južnoamerškem mestu Mar del Plata je argentinska šahovska zveza organizirala velik mednarodni turnir, na katerega je poleg ameriških igralcev povabila tudi nekatere najboljše evropske šahiste med njimi Gligoriča, Pirca in Trifunoviča. Pred odhodom v tujino smo veleposojstva Vasjo Pirca naprosili za popolne vtise, ki jih bodo čitatelji našega lista gotovo z zanimanjem prebrali. V naslednjem objavljamo njegovo prvo pismo. — Uredništvo.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljše.

Buenos Aires, 3. marca. Zadolgi brzopamnik, ki je odšel februarja iz Evrope v Buenos Aires, je šel iz Geneve že 16. februarja, na cilj pa prispel šele 7. marca. Tako ni preostalo drugega, kot da krenemo na pot z letalom, saj bi se turnir v Mar

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljše.

del Plata moral začeti že 5. marca. Letalske zveze med Evropo in Južno Ameriko gredo iz Pariza, Rima in iz Švice (Zeneva in Zürich). Gligorič in dr. Trifunović sta se odločila za pot iz Rima, od koder sta z italijanskim letalom 24. februarja prispela v Buenos Aires. Jaz sem izbral Zenevo, ki ima kot sedež ekonomske komisije OZN najboljše.

Kako ravnajo madžarski „internacionalisti“ s slovensko manjšino v Porabju

Slovensko Porabje zemljepisno ni neka, od ostale Slovenije ločena pokrajina, ampak je nadaljevanje Goriškega, to je severnega dela Prekmurja. Prekmursko nisko grčevje se od Măčkovca preko Trčkova onstran meje nadaljuje proti Seniku in dolini Rače. Med grčji, poraščeni z gozdovi, se stiskajo ozke doline, z malo rodovitnimi njivami in nizkimi, s slamo kritimi hišami. Tu živi v devetih vaseh — Slovenska vas, Dolnji Senik, Gornji Senik, Verice, Ritkárovcji, Sakalovci, Andovci, Stevanovci in Otkovci — okoli sedem tisoč Slovencev, ki so že več kot tisoč let pod madžarsko oblastjo in izpostavljeni nasilju, ki se je iz rodu v rod stopnjevalo, dokler ni dobilo svoj najpopolnejši izraz v preganjanju in zatiranju po resoluciji Informbiroja.

Večina prebivalcev se ukvarja s poljedelstvom. Prevladujejo mali kmetje in baltarji, ki imajo manj zemlje kot je potrebno za prehrano številnih družin. Zato so mnogi Porabci kot sezonski delavci morali iskati dela in zaslužka drugod, prodajati so morali svoje delovne roke širom Ogrske, pa tudi v tujini. Del porabskih Slovencev je hodil na sezonska dela na grofovskih veleposevstva v okolici Szombathelya, del pa je iskal zaslužka na vrelcih nafte pri Lenči. Madžarski delodajalci so to svoje delavce sramotno gospodarsko izkoriščali, hkrati pa so hoteli ubiti v njih vsakršno nacionalno zavest. Za Slovence jih sploh niso priznali, le v psokvah so jih imenovali budós Töte (smrdljivi Slovenci).

Po letu 1938 je začel rasti v Porabju tudi nemški vpliv, ki so ga širili Nemci, naseljeni v Dolnjem Seniku in Stančevcih ter v okolici Monostra. Le tem so pomagali učitelji, notarji, zlasti pa katoliška duhovščina. Mnogo porabskih Slovencev je hotelo iskat dela tudi v Avstriji in Nemčiji in se tam navzemalo tujeja duha. Sadovi nemške propagande v Porabju so se pokazali predvsem leta 1941, ko je Nemcem uspelo pridobiti med porabskimi Slovenci precej prvostolincev za svoje vojske formacije. Ker je bila borba Porabcev za življenjski obstoj težka, Nemci pa so jim vztrajno objubljali lepše življenje, zemljo, kruha, so nekateri od njih naselili objubimam.

Porabski Slovenci po prvi svetovni vojni niso imeli nobene organizacije, časopisa ali kulturne ustanove, ki bi dvigala njihovo nacionalno zavest, jih vezala v celoto in vodila. Bili so docela brezpravni. Stara Jugoslavija, to je velesrbska buržoazija, se je zavzela samo za srbsko manjšino na Madžarskem, med tem ko se za Hrvatje in Slovence ni nihče brigal.

Tudi po drugi svetovni vojni se stanje v Porabju ni spremenilo. Kot za Horthyjevega režima tudi sedaj porabski Slovenci niso uživali spoštovanja in zaščite svojih nacionalnih in kulturnih pravic. V dokaz naj navedemo samo, kako je s šolstvom v Porabju.

Do leta 1946 so obstojale v Porabju šole v sledečih vaseh: Gornji Senik, Dolnji Senik, Verice, Sakalovci, Stevanovci in Slovenska vas. To niso bile državne šole, ampak nekake vaške verske šole. Učitelje je plačevala vsaka vas sama, edino šola v Gornjem Seniku je bila državna od leta 1924, šola v Verici pa od leta 1899. V teh šolah je bil učni jezik edino le madžarsčina; samo verouk se je poučeval v porabskem dialektu, v Slovenski vasi pa še ta ne.

Tako je bilo do leta 1946, ko so bile šole podzaviljene in nastavljeni redni učitelji. Istega leta je izšla tudi uredba o uvedbi manjšinskega jezika kot novega predmeta v vseh manjšinskih šolah. Tako bi se morala tudi v šolah v Porabju poučevati slovensčina kot materni jezik porabskih Slovencev. Toda ta uredba je ostala samo na papirju, kako pa se je izvajala v praksi, se bo videla iz naslednjega primera:

Solo v Gornjem Seniku obiskuje preko 300 šolobveznih otrok, ki so vsi Slovenci. V šolskem letu 1946/47 sta vse te otroke poučevali le dve madžarski učiteljici, in sicer vse predmete v madžarskem jeziku. Po urniku bi morali poučevati slovensčino šest ur tedensko. Pouk slovensčine pa sta zanemarjali in navadno namesto slovenske ure pošiljali otroke domov. Večkrat cele tedne ni bilo slovenskih ur.

V šolskem letu 1947/48 je bila osnovana v Gornjem Seniku poleg madžar-

ske šole tudi slovenska šola. Na to slovensko šolo je bil poslan učitelj iz Jugoslavije, ki je poučeval slovenske otroke v maternem jeziku. Toda že pred ustanovitvijo slovenske šole so Madžari začeli strašiti porabske Slovence, da bo vsak, ki bo vpisal svojega otroka v slovensko šolo, izseljen. Posledica te gonje je bila, da sta obiskovala slovensko šolo le dva učenca. Vsi ostali otroci so hodili v madžarsko šolo, kjer so se stariši bali izselitve. V tej šoli se slovensčina ni poučevala niti kot predmet.

V šolskem letu 1948/49 je bila slovenska šola popolnoma ukinjena in od takrat dalje poučujejo slovenske otroke le madžarski učitelji in to v madžarsčini.

Tako se torej poučuje slovensčina v šoli v Gornjem Seniku. Ta primer, ki nam nazorno kaže, kako se izvajajo urebe v praksi, velja za vse šole v slovenskem Porabju.

Naj navedemo še en primer o ravnanju madžarskih oblasti s slovensko manjšino v Porabju. Da bi dobili statistični pregled nad prebivalstvom, so madžarske oblasti v začetku leta 1949 izvedle ljudsko štetje. Pred pa tudi med samim ljudskim štetjem so strašili porabske Slovence, da bo izseljen vsakdo, kdor ne bo vpisal, da je madžarske narodnosti in da je samo njegov materni jezik slovenski. S tem so hoteli prisiliti porabske Slovence, da zahtevajo svojo narodnost, da bi Madžari tako dobili na papirju s številkami izpisan dokaz, da v Porabju ni Slovencev, ampak le slovensko govoreči Madžari.

Da bi tudi številčno oslabil porabske Slovence, so se dosedanje madžarske vladne posluževale različnih nasilnih ukrepov, med njimi tudi izseljevanje. Vse porabske Slovence, ki so bili vpisani v Volksbund, so nameravali izseliti v Avstrijo, — med njimi tudi tiste, ki so bili vpisani brez svoje vednosti, — tiste pa, ki so bili v nemških vojaških formacijah, so hoteli razstaviti in poslati v notranjost Madžarske. Na njihova posestva so hoteli naseliti Madžare iz Slovaške in tako ustvariti umetno madžarsko večino v Porabju. Članstvo v Volksbundu in udeležba v nemških vojaških formacijah je bila samo pretveza, ki naj bi upravičila preganjanje in nasilje nad porabskimi Slovenci, cilj vsega pa je bil: razbiti in zaščititi prizadevanje porabskih Slovencev, ki so hoteli urešičitev svojih pravic.

Popolno izselitev je preprečila DZJS (Demokratska zveza Južnih Slovanov), ki ji je uspelo preprečiti namero madžarskih oblasti, da bi popolnoma uničili slovenski življenjski prostor. Tako so madžarske oblasti izselile le 30 družin, razstavile pa niso nobene. Po resoluciji Informbiroja se je stanje za porabske Slovence še poslabšalo. Ker niso uspeli z izselitvijo, so Madžari začeli vsak dan povečavati pritisk in nasilje nad njimi. Razpustili so Demokratično zvezo Južnih Slovanov, ki se je edino borila za pravice jugoslovanskih manjšin na Madžarskem ter na njegovo mesto postavili novo, ki ne gledajo na koristi manjšine, temveč so slepo orodje madžarske vlade. Tako je bil postavljen za

generalnega sekretarja DZJS Andrija Koman, ki je bil že leta 1941 agent madžarske obveščevalne službe. Bil je tudi v madžarski fašistični vojski in se kot tak boril na ruski fronti, kjer je bil ob Donu ujet. Ne zna niti našega jezika. Za sekretarja DZJS je bil postavljen Gabor Stanovce, ki je bil pred vojno delal za rumunsko obveščevalno službo. Kot madžarski vojak je med vojno ropal ljudi ob rumunski meji. Bil je tudi na vzhodni fronti, kjer je bil ranjen.

To je samo nekaj podatkov o ljudeh, ki so jih madžarske oblasti vrnile v vodstvo Demokratične zveze Južnih Slovanov. S tem, da so odstranili vojneno vodstvo, so zadalji prvi udarec naši manjšini. Ki je s tem izgubila edinega zaščitnika in borca za svoje manjšinske pravice. Temu udarcu so sledili drugi. Plenili so naše časopise in jih končno prepovedali.

Porabske Slovence so začeli neprijetno bolj obdavečevati kakor Madžari in kdor ni zmogel plačila, so mu zaplenili živino in druge stvari. Iz tovarn v Monostru so odpustili skoraj vse Slovence in na njihovih mestih zaposlili Madžare. Slovencev niso hoteli zaposeliti v industriji, tako da je sedaj velik odstotek porabskih Slovencev ostal brez dela in zaslužka.

Ukinili so poučevanje slovenskega jezika v vseh šolah. Slovensko mladino prisilno organizirajo v madžarsko mladinsko organizacijo, v Porabju so uvedli policijsko uro. Policija vdira ponoči in podnevni v stanovanja porabskih Slovencev in dela hišne preiskave. Brez vsakega utemeljenega sumu zapirajo Slovence in jih mučijo v zaporih toliko časa, da priznajo vse, kar zahteva od njih madžarska policija. Pred sodišče so postavili osem porabskih Slovencev, ki jih obtožujejo, da so se ukvarjali z vojnoksko dejavnostjo, vsa njihova krivdva pa je samo v tem, da so bili legalni naročniki slovenskih časopisov in da so se upirali soviništni politiki raznarodovanj. Da bi pred ljudstvom zakrili prave vzroke teh preganjanj, so jim naprtili še umor porabskega Slovence Gaspra Karla, katerega so pa v resnici izvršile madžarske oblasti same.

Tako je tedaj stanje v Porabju in tako ravnajo „internacionalisti“ iz madžarskega informbrojskega vodstva, ki bi nas radi učili in nam očitali grehe, s slovensko manjšino v Porabju.

Novice in zanimivosti

Belgijska zunanja trgovina Casopis »Echo de la Boursee« je objavil pregled belgijske zunanje trgovine za leto 1949, iz katerega je razvidno, da je Belgija v tem času uvozila za 82 milijard frankov blaga, izvozila pa za 80 milijard. Dvomitlijardni primanjkljaj dokazuje, da se zunanja trgovinska bilanca stalno zboljšuje. L. 1946 je znašal primanjkljaj 27 milijard, leta 1947 23, leta 1948 pa 13 milijard frankov. Casopis piše, da je dosegla lani industrijska proizvodnja rekordno visino zlasti v nekaterih panogah, kakršni sta tekstilna industrija in rafinerija petroleja.

S a h

Gligrorič še nadalje vodi na turnirju v Mar del Plata

Na mednarodnem šahovskem turnirju v Mar del Plata so odigrali XI. kolo, ki se je končalo z naslednjimi izidi: Michel Trifunović 1,0, Rosetto P. Huk 1,0, Guimard 1,0, Bobočan remi, Eliskases 1,0, Rossolimo 1,0, Marini 1,0, Luckis 1,0. Rossolimo 1,0, Marini 1,0, Prekinjenje so bile partije: Pirc v Maderna, Sanguinetti v Gligrorič in Czernecky v Castillo. Gligrorič ima boljšo položaj proti svojnemu nasprotniku, medtem ko stoji Pirc nekoliko slabše.

Stanje po XI. kolu je naslednje: Gligrorič 7 in pol (1) točke, Trifunović in Guimard 7, Rossolimo in Eliskases 6 in pol, Rosetto in Bobočan 6, Czernecky 5 in pol (2), Pirc, Michel in Plinik 5 in pol (1), Martin, Maderna 4 (1), Freitas 4, Marini 3 in pol (1), Sanguinetti in Castillo 3 (1) in Luckis 3 točke.

NIMCOVICEVA INDIJSKA OBRAMBA
Beli: Bobočan Crni: Rohacek
Trencanske Toplice 1949
1. d4 Sf6 2. c4 e5 3. Sc3 Lb4 4. e3 ... To poteko je prvi raziskal in z uspehom igral že pred nekaj desetletji velemeister Rubinstein

4. a3 Le7 Verjetno najboljša na tem mestu. Sedaj ne ni bilo dobro zamenjati lovca na c3, ker s se v potezo d5 črni utrdi središče. N. pr. 5. Lc3; 6. bcc5 7. cd8 8. Ld3 0-0 9. Se2 b6 10. a3 (Botvinnik - Aleksander)

6. Sf3 0-0 7. Ld3 Eovnik se poskuša v partiji z Reshevskim na svetovnem prvenstvu 7. 04 z idejo blokade polja c5. Po 7. Sbd 8. Lb2 c6 9. Ld3 dc 10. Lc4 Ld6 11. Sc5 a5 pa si je črni razbremenil pozicijo.

7. ... c5 8. d4: Sd5? Napaka, ki vodi črna v slabšo pozicijo. Pravilno je bilo vzeti s kmetom na d5 in omogočiti razvoj dameškega lovca. Črna se ni bilo treba batiti po 7. ... e5 8. dc; ker bi osamljeni kmet v sredstvi zaradi aktivne igre figuro bil slab.

9. Dc2 - Sc3 10. bc ... Ni šlo 10. Lh7+ Kh8 11. bc; g6 12. Lg6: fg 13. Dg6: Dd8 14. Se5 Lf6! in črni bi se obranil.

10. ... h6 11. 0-0 Sc6 12. Lb2 Lf6 13. Dd1 ... Belli stoji očitno mnogo bolje glede na aktivnejšo pozicijo, zaradi slabo razvitega črnega dameškega krila.

13. ... Dd6 14. Sd2 cd: 15. cd: Ld7 16. Se4 Ld7 17. De2 Tac8 18. Tbl Tb6? V postvi prišla podtejna poteza na 16. Se4 17. De2 Tac8 18. Tbl Tb6 19. Dd1 Dd5 21. Tc5 Le5: 24. Td5: ed: 25. Dd3! - 21. Tc5 Tc5: z boljšo igro belih.

20. Tfc1 Tfc8 21. Sc5 Le8 22. Dg4 g6 Izsljono ker je bel črni zaslabil prodor na d5.

23. Dh3 Lf8 24. Lc3 Dc7 25. Se4! ... Zopet sproži d5 in nevaren skok konja na f6.

25. ... Lg7 26. Ld5 Lc3: 27. Sc3: ed: 28. Sd5: ... Izsilil je nadaljnjo slabitev črnega kraljevega krila. Posebno točka 28. ... Dd8 29. Lg4 Kd7 30. Td1 Ld7 Na 30. ... Dd7 je imel beli pripravljeno lepo kombinacijo, in sicer 31. Dd7: Ld7: 32. Se7 Td8 (c7) 33. Td7:!

31. f5 f6 ... Bolje bi bilo igrali 31. ... Dd8 32. Dh4 Dd8. kar pa tudi ne bi zadovoljilo.

32. Sf6! Kf6: 33. Dh6: Se5 Ne gre 33. ... Dd8 zaradi 34. Td5+ Ke7 35. Td6 Dd7+ Kd8 37. Lc6: ke7 38. f6 in črni ne more brani belemu prodoru s kmetom do f8.

34. Td6+ Ke7 35. Td6 Dh8 36. f6-Kf7 37. Ld5+ črni se vda.
Opombe: Slavko Krivec.

USTANOVLJEN JE LJUBLJANSKI ŠAHOVSKI UNIVERZITETNI ŠAHOVSKI KLUB
Na pobudo mladinske organizacije je bil na univerzi ustanovljen šahovski klub, katerega člani so študentje in namučeni univerze. Predsednik kluba je Dušan Brydž — Po končanem zboru je inž. Vidmar ml. odigral simultanko proti 40 študentom, ki so v 5 urah 6 partij dobili. 9 remizirali in 25 izgubili. Mojštra so premagali: Cigenčki, Hirberssek, Antauer, Berce, Kežević in Čukovič. Remizirali pa Szabo, Zalaznik, Aidić, Končar, Cisar St., Jagne, Atanasovskij, Grafenauer in Batelino.

Drobne šahovske novice
Šahovska zveza Slovenije je letos organizirala dva turnirja II. kategorijev Slovencev po 11 udeležencev. Prvi je v Domu I. Cankarja v Ljubljani, drugi pa v prostorih hotela Evropa v Celju.

Šahovska reprezentanca Jugoslavije se bo v aprilu pomerila s Švicarji v Berlinu in s Francijci v Parizu. Zveznih držav Amerike in drugih narodov za naše jadrce bo tekovanje toliko pomembnejše, ker bodo leteli na jugoslovanskih letalnih.

Jugoslovansko moštvo bo po 15 dni na treningu v Somboru, Zareburi in Mariboru. Našo državo bodo zastopali znani letalci Maks Arbajter, Franč Merdej, Miha Pušič in Boris Dorčić.

S telovadno akademijo so počastili volitve

Mladina telovadnega društva Ljubljana I je uspešno položila račun svojega dela. S svojo akademijo na predvečer volitev je ponovno dokazala svoje velike sposobnosti.

V prvih dveh točkah je pionirski naraščaj obeh spolov prikazal vadbo, kakršna je najbolj primerna za naše mladime. Za tem so nastopile mladinke v ritmičnih vajah z žogami, cesar doslej pri nas nismo imeli priložnosti videti vaje s kromali pa so dovršeno izvedli zastavni mladinci.

Naslednja točka je bila telovadba na orodju. Mladinke so nastopile na športski telovadnici na n. na drugem Posamezniki so klub mladosti pokazali toliko znanja, da skoraj ne more biti skrbri za nadaljnji uspešen razvoj športne telovadbe.

Pionirji so nato izvedli dokaj težko in doslej pri nas v ritmu lepih gibov brzčas nenavaden skidabo, skupina mladink in mladincev pa je pokazala svoje samostojne proste vaje.

Starejše pionirke so za tem nastopile v točki »Sestorica«, mladinke v vajah s kili na visoki sredji mladinci pa v preskokih čez mizo.

Za preskoki so bile na vrsti dovršene vaje s kili, kjer so mladinke pokazale temeljito obvladovanje tega orodja. Za temi je večja skupina mladincev izvajala vaje s palicami, ki so bile zastavljene navdve dimačino. — Za zaključek so nastopile še mladinke v »Mazurki«.

V splošnem lahko rečemo, da je sobotna akademija novič dokazala visoko raven tehnične dela v telovadnem društvu Ljubljana I.

Kolesarji in atleti so tekmovali v crossu

Kolesarska sekcija ljubljanskega Železničarja je priredila večeraj prvi letošnji društveni cross. Tekmovalna proga je potekala od Spodnje Šiške na Roznik. Večno pot v Zgornji Šiški, preden je bila nazaj na cilj. Med člani je na 8 km dolgi progi zmagal Zanoškar pred Kozlevčarjem, A. Staranom in Porento, pri mladincih pa je na isti progi zmagal Zitnik pred Pečevnikom. Med članicami je na 3 km dolgi progi zmagala Jankinova pred Likobovo. Med turisti (člani) je zasledil prvo mesto Preuristek pred Pekarjem in Sekacem, med turisti mladinci pa je zmagal Zanoškar pred Klembovom.

Tekmovanje najmlajšega kolesarskega kluba
Najmlajši slovenski kolesarski klub Roz, ki ga sestavljajo člani delovnega kolektiva tovarne koles in pisarnih strojev Rog na Vici pri Ljubljani, je priredil večeraj svojo prvo javno tekmo. Na povljudskem crossu je nastopilo 20 navdušenih članov kluba na 5 oziroma 3 km dolgi progi. Doseženi so bili naslednji uspehi:

Na progi 5 km (12 tekmovalcev): 1. Dušan Janežič 9:09, 2. Robert Svec 9:36, 3. Jože Galič 9:38; na progi 3 km (8 tekmovalcev): 1. Maks

Draškoer 6:33, 2. Danštel Mahne 6:35, 3. Peter Smrčkar.

Cross atletov mariborskega Železničarja

Atleti mariborskega Železničarja so počastili volitve s prvim letošnjim crossom, ki je bil v soboto. Tekmovalna proga so se udeležili trije redni mladinci, medtem ko člani članice Železničarja zaradi instruktorskega tečaja niso sodelovali. Skupaj je nastopilo 144 atletov. Med mladinci je bilo opaziti precej nadarjenih tekmovalcev, ki se bodo z nadaljnjim rednim in sistematičnim treniranjem prav gotovo povzpeli na višnja mesta.

Med mladinci so bili najboljši Stazar Kert in Pintarič, med člani pa Klemenčič.

Cross ljubljanskega Železničarja

Atleti ljubljanskega Železničarja so se pred dnevi letos prvič pomerili v crossu, katerega se je udeležilo 30 tekmovalcev.

Med člani sta bila najboljša Bardutzky in Spacapan, med mladinci pa Okeršlar in Dežman.

Kanada prvak sveta v hokeju na ledu

V Londonu je bilo končano tekovanje za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, na katerem je sodelovalo 9 držav. Mesto je kazalo, da je dvanajstično osvojitveno naslov prvaka. Kanadčani so v odlični igri premagali Švedsko z rezultatom 3:1. Drugo mesto je zasedla Amerika, ki je tekmo z Norveško odigrala v svojo korist 2:6. Na tretjem mestu je Švica, ki je obenem četrti osvo-

jila naslov evropskega prvaka. V odlični tekmi je premagala Anglijo 10:3. V borbi za naslednja tri mesta je Belgija premagala Nizozemsko 4:2 in Francijo 9:1, Nizozemsko pa Francijo 4:2. Končni vrstni red udeležencev svetovnega prvenstva v hokeju na ledu je tale: 1. Kanada, 2. Amerika, 3. Švica, 4. Anglija, 5. Švedska, 6. Norveška, 7. Belgija, 8. Nizozemska in 9. Francija.

Odred : Krim 1:0 (0:0)

Priateljska nogometna tekma v počastitev volitev med Odredom v Krimom iz Ljubljane, ki je bila odigrana v soboto na Stadionu ob Tyrševi cesti, ni zadovoljila gledalcev. Kljub velikim premoči je Odred dosegel le tesno zmago nad poštvovalnejšim in borbenim nasprotnikom.

Za čelo je bila igra lepa in hitra, pri čemer se je odlikoval Odred, ki je s povezano igro in točnim podajanjem v polju prekalal nasprotnika. Izmed številnih prodorov pa so Odredovi igralci uspešno izkoristili samo enega.

Moštvo Krima je s svojo borbenostjo ugodno presenetilo. Najboljši je bila očja obramba. Pred približno 1000 gledalci je sodil Gvardjančič iz Ljubljane

Smučarske tekme na Lipanci

Smučarski odbor za ljubljansko oblast prireja skupaj s Krimom v aednlo meddruštevno tekovanje v telesačnem obližnem Hrvati bo na Poškami tekovanje v teku na 16 km za žlane in 5 km za članice. Za prevoz z Blede je poskrbelo Prijave sprejema SD Krim Ljubljana, Stari trg 18. do 29. oziroma do 31. t. m. na Pokljuki.

Naši jadranci pojdejo na Švedsko

Od 3. do 16. julija letos bo v Orebri na Švedskem mednarodno tekovanje jadranih letalcev, na katerem bodo sodelovali tudi Jugoslavoani. Na te veliki prireditvi, ki jo organizira švedski aeroklub, se bodo naše letalci prvič pomerili z izkušnimi piloti švedske, francije, svice, Zveznih držav Amerike in drugih narodov. Za naše jadrance bo tekovanje toliko pomembnejše, ker bodo leteli na jugoslovanskih letalnih.

Jugoslovansko moštvo bo po 15 dni na treningu v Somboru, Zareburi in Mariboru. Našo državo bodo zastopali znani letalci Maks Arbajter, Franč Merdej, Miha Pušič in Boris Dorčić.

Eden najboljših jugoslovanskih jadrancev Aleksander Saradič

PEŠJANI

Ilustracije Mikošala Aleša Alois Jirášek.

Lamminger, castnika in vsi so se zmedeno umikali. Pisarna se je napolnila z dimom, ki je plahutaje vstajal iz plamenov goreče chodske zastave. Matěj Příbek jo je obrnil proti tiom in hotel s svojo desnico zadušiti plamene. Pa tudi to je že bilo prepozno. Příbku je ostal v levici samo gol drog. Zaman si je opalil desnico. Toda chodska zastava je na ta način vsaj končala v njegovih rokah in ni ostala tu v posmehem tem gosposkim vragom. Dim in smod ognja sta pospešila razpravo, ki se je že tako sama po sebi bližala koncu.

Lamminger je povabil gosta v sosednjo cumnato, jezec se na oskrbnika in na tistega kmečkega rovtarja, za katerega pa je polkovnik v šali zavzel, češ da ima pravo, vojaško kri in da bi tega velikana, če bi bil le malo mlajši, vzel v svoj poik, kjer bi mu gotovo nihče ne bil kos —

Čez kake pol ure sta prihajala s trhanovskega gradu oba grůfa s svojim kirasirskim spremstvom in krenila nazaj v Oujezd.

Pozno popoldne pa so potem prihajali z grajskega dvora oujezdski Chodi, ki so jih do tega trenutka držali zaprte. Zadnji je skozi vrata stopil stari Příbek, opirajoč se na svojo močno robcovnico, poleg njega pa se sel njegov sin Matěj, ki je na rami nesel drog nekdanje chodske zastave. Pustili so mu jo v porog. Trhanovski oskrbnik mu jo je sicer v pisarni hotel vzeiti, toda tovaris Koš iz Kúta se je zasmeljal in dejal:

»Pusti mu to žrd, da bodo vsaj nekaj imeli v spomin na svojo nekdanjo gosposko slavo!«

Ko je stopal z dvora, se je tam grajska družina se smejala tej njegovi zastavi. On pa niti z obrvjo ni trenil in je gledal v tla, pa ne od sramu, ampak iz previdnosti, da ne bi morda, če bi se ozrl, se bolj zrasel in ne razpodel te gosposke sodrge in jo kaznoval za njen porogljivj smeh.

Rihtar Syka, ki je stopal poleg Kozine, se je nekaj kratov ozrl po njem, kakor da čaka, da kaj spregovori. Toda mladi gospodar je molčal, kakor da ne razume njegovih sprašujočih pogledov. To je bilo žalostno vračanje. Niti besedice niso spregovorili, samo enkrat se je oglasil stari Váchal:

»Tako, zdaj je vsega konec!«

IX.

Gosta trhanovskega graščaka in gospoda okrajnega poglavarja sta kmalu prijezdila v Oujezd, od tod pa sta, ne da bi se kaj mudila, potovala dalje s pomnoženim spremstvom, z vsemi kirasirji, ki so bili večeraj posedli chodske vas. Zdaj, ko so bili majestati v poglavarjevih rokah in vse ljudstvo vidno zastrašeno, tu že niso več bili potrebni.

Vaščani so si od srca oddahnili, ko so neprijetni gostje izginili njihovim očem; oddahnili so si, veseli pa niso bili, ker so se spominjali svojcev, ki so bili zaprti na trha-

novskem gradu, najbolj pa uropanega zaklada, edinega in zadnjega upanja v svojem težkem, tlačanskem robotanju.

Na Příbkovini je bila prav tako žalostna tšina kakor povsod po vasi. V sobi je sedel pocinovski Pajdar ter čakal na bratrančovo hčer Manko. Ostal je na kmetiji pri njej, da bi ne bila sama med to vojaško sodrgo. Mladega Serlovskega je poslal naprej domov s poročilom, zakaj se je v Oujezdu zamudil in da pride koj domov, ko bo napetost le malo pustila. Dobri fant je šel, se z večjim veseljem pa bi bil ostal ali vzel Manko s seboj na dom, če bi to bilo mogoče in če bi bila hotela. Na poti je vedno mislil samo nanjo in se v svoji skrbi zanjo tolašil s tem, da je pri njej stari Pajdar, ki gotovo ne bo pustil, da bi ji kdo le las skrivil na glavi.

Bolj si je gnal k srcu zaradi nje kakor ona sama. Da bi šla z njim, k sorodnikom v Pčinovce, o tem ni hotela niti slišati, češ da se vojakov ne boji, posebno ko je pri njej stric, pa tudi kako bi neki mogla oditi, ko ne ve, kaj je in kaj bo z očetom in dedom. Mislila je samo na ta dva in povpraševala po njima na vseh straneh, kjer koll je mogla. Burno, vsa nekam v ognju je planila v sobo k stricu Pajdarju in začela pravit, da prihaja od Kozinoh, da se je pravkar vrnila stara Kozinka iz Trhanova, kjer je danes bila že drugič, najprej koj zjutraj, drugič pa zdaj popoldne, in kjer je lazila okoli gradu, da bi izvtrala, kaj se je zgodilo s sinom in vsami drugimi. S te druge poti je končno prinesla novico, pa ne veselo, in to je koj Manka povedala tudi stricu: kako grdo so tam gospoda ravnali z vsemi, posebno pa z njihovim očetom

in Kozino. Glas je kar drhtel mlademu dekletu, ko je pripravovala, da so očeta, Kozino in dučasa Jiskro močno premlatili z palicami. Starega Pajdarja je kar dvignilo izza lipovega panja, za katerim je sedel na preprostem stolu, tako ga je ta novica zadela. Saj pa doslej na Chodskem res še ni bilo slišati, da bi take postjenjake preiepali kakor potepuhe in tatove.

»Kar z gorjaci nad nas! Saj sem šel skozi čudne bitke — pa kaj takega! Zdaj bo to drugace. Taka gosposka —«

Govorila sta se o jetnikih, posebno o dedu in očetu, ko so zunaj zakrpalata dverca in sta v somraku, ki je polagoma padal, sinili zunaj dve senci. Vrata in hišo so se odprla in tista dva, o katerih sta govorila, sta vstopila: spredaj stari Příbek, utrujen, zgrbljen, z lasmi, ki